

Det Kongelige Landbruksdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Att: Avd. for matproduksjon og helse

2003 100670 - 49	
Mottatt: 29 APR 2003	
MH/MAT/RIG	008
Kopi:	Avskr.:

Oslo, 24. april 2003

KOMMENTAR TIL HØRINGSNOTAT OM FORENKLET MODELL FOR FINANSIERING AV MATFORVALTNINGEN

Det vises til Høringsnotat om forenklet modell for finansiering av matforvaltningen av 25.03.2003. Fagsenteret for kjøtt viser også til høringsnotatene fra Norsk Kjøtt og Kjøttbransjens Landsforbund. Følgende høringsuttalelse er fra Fagsenteret for kjøtt inkludert KOORIMP, Helsetjenesten for sau og Helsetjenesten for svin.

GENERELT

Høringsnotatet mangler en vesentlig dimensjon ettersom antatte størrelser på ulike avgifter eller gebyrer ikke er tatt med i den foreslåtte modellen. Vi viser også til Forbrukerrådet som i sin uttalelse også påpeker manglende logiske sammenhenger mellom prinsippene og forslagene. Bruken av skråstrek i stedet for "og", "eller", "både og" eller "enten eller" er uheldig.

KOMMENTARER TIL DE FORESLÅTTE PRINSIPPENE FOR FINANSIERINGEN AV MATFORVALTNINGEN (KAP 6)

Vi vil understreke betydningen av tredje setningen i pkt 6.1.1: "De oppgaver i matforvaltningen som ikke kan knyttes til brukere eller brukergrupper, bør derfor finansieres over statsbudsjettet uten bruk av gebyrer eller avgifter". (Uthevelser er våre tolkninger av skråstrekene, og er videreført gjennom denne høringsuttalelsen.) Dette klare prinsipielle utsagnet er ikke tilstrekkelig vektlagt i utkastet til modellen.

KOMMENTARER TIL VURDERINGENE AV OPPGAVENE I MATFORVALTNINGEN I FORHOLD TIL GEBYR- OG AVGIFTSFINANSIERING (KAP 7)

Tredje avsnitt i pkt 7.2.1 gir et godt prinsipielt utgangspunkt: "Vi er generelt av den oppfatning at de oppgavene i matforvaltningen som er relatert til brukere eller brukergrupper i utgangspunktet bør kunne brukerfinansieres. Gebyrlegging kan vurderes for de oppgaver hvor det er en entydig og klar sammenheng mellom tjenesten og oppgaven som utføres og vedkommende bruker som enten mottar tjenesten eller har nytte av oppgaven som tilsynet utfører. Der hvor det ikke foreligger en slik klar sammenheng, men oppgaven like fullt er relatert til brukere eller brukergrupper, vil det være aktuelt å vurdere brukerfinansiering i form av øremerkede avgifter."

Senere i dokumentet er det derimot i hovedsak prinsippet i den andre setningen som legges til grunn uten hensyn til om "det er en entydig og klar sammenheng mellom tjenesten og oppgaven som utføres og vedkommende bruker":

- Kartlegging og overvåking (side 15 og 16)
Departementene konkluderer med at tilsynets kartleggings- og overvåkningsvirksomhet i

prinsippet bør kunne finansieres med gebyrer eller avgifter.

Vår vurdering: Disse programmene er i stor utstrekning et resultat av Norges gunstige epidemiologiske situasjon (for eksempel Salmonella), dramatiske situasjoner i utlandet (TSE) eller resultat av import eller implementering av EUs regelverk. Det er ikke logisk at finansieringen av disse programmene skal belastes produsentene. Gitt et scenario med redusert produksjon fra norsk landbruk, vil belastningen på de som blir igjen bli større, og Norge kan ende opp med de beste programmer, men nesten ingen produksjon. Selv de få som blir igjen har krav på beskyttelse, og behovet for programmer kan være minst like stort ved en mer internasjonal markedsfordeling.

Vi mener disse utgiftene skal finansieres over statsbudsjettet.

- Beredskap

Vår vurdering:

Virksomhetene må selv gjennomføre egne beredskapstiltak. Den offentlige beredskapen bør være bred og bransjenøytral. En gebyr- eller avgiftsfinansiert beredskap må eventuelt fordeles i ulike beredskapsposter for hver bransje.

Vi støtter fullt ut forslaget om et "beredskapsfond". Omtalen i høringsnotatet er imidlertid ikke tilstrekkelig til å ta endelig stilling til dette momentet. Det må spesifiseres mye mer detaljert hvem som skal administrere fondet, hva det kan brukes til og om fondet bør være bransjeuavhengig.

Vi vil foreslå en tre-trinns modell for å finansiere beredskap:

- 1. Beredskapsfond – Innsamling av prøver og verifisering av diagnoser i spesifiserte situasjoner*
- 2. Mattilsynets budsjett – Kontroll og overvåking av hendelser av begrenset omfang*
- 3. Ekstrabevilninger fra Stortinget – Ekstraordinære situasjoner som for eksempel en munn- og klauvsjukeepidemi.*

- Faglig rådgivning overfor departementene, kommunikasjon og samfunnskontakt.

Departementet skiller mellom kommunikasjon rettet mot brukere eller brukergrupper og kommunikasjon av mer generell karakter samt faglig rådgivning overfor departementene.

Vår vurdering: Det synes som departementet lager et kunstig å skille som det vil være unødvendig ressurskrevende å administrere og dokumentere kostnadsfordelingen "entydig og klart".

Vi mener disse utgiftene skal finansieres over statsbudsjettet.

- Kompetanseutvikling og administrasjon.

Departementet konkluderer med at dette er aktiviteter som inngår som element i tilsynets øvrige virksomhet og bør derfor finansieres ved gebyrer eller avgifter.

Vår vurdering: Det er vanskelig å se at det er en "entydig og klar" sammenheng mellom disse elementene og brukerne eller brukergruppene. Det offentlige tilsynet er i hovedsak forbrukerens representant. Alle spiser mat, følgelig er den enkleste og minst ressurskrevende innkrevingen over skatteseddelen.

Vi mener disse utgiftene skal finansieres over statsbudsjettet.

- Finansiering av støttefunksjoner

Departementet konkluderer med at tilsynets behov for laboratorietjenester, FoU-basert forvaltningsstøtte og vitenskapelige risikovurderinger har basis i oppgaver som kan brukerfinansieres gjennom gebyrer eller avgifter. Tilsvarende finansiering av Vitenskapskomiteén vurderes heller ikke som problematisk for dens uavhengige status.

Vår vurdering: Etterspørselen er alltid større enn tilbudet (ressursene). "Tilsynets behov" er derfor en svært farlig formulering, særlig gitt et scenario med redusert produksjon av mat i Norge. Formuleringen kan bli en "sovepute" for å utsette nødvendig reduksjon av en eventuell "offentlig overkapasitet". Brukerne kjøper allerede sine tjenester for å dokumentere at offentlige krav overholdes. Kostnadene tilsynet har til verifikasjon er derfor relativt beskjedne og er en tjeneste for forbrukeren.

Fagsenteret for kjøtt har i tidligere høringer argumentert for at Vitenskapskomiteén burde

plasseres i nærheten av Mattilsynet. Vi vil understreke at Vitenskapskomitéen er Mattilsynets organ og skal behandle Mattilsynets utfordringer. Eiendomsforholdet og det økonomiske ansvaret peker derfor "entydig og klart" tilbake på forbrukeren. Vitenskapskomitéen forventes videre å gjøre sine vurderinger uavhengig av hvor produksjonen skjer og i hvilken bransje. Det er opplagt mulig at vurderingene kan påvirkes av hva som "lønner seg" for Vitenskapskomitéen selv. Vi mener disse utgiftene skal finansieres over statsbudsjettet.

KOMMENTARER TIL REVIDERT FINANSIERINGSMODEL (KAP 8)

8.1.2.1 Bransjemessige forhold

Vår vurdering:

Kapittelets fjerde avsnitt argumenterer for en skjev avgiftsbelastning til fordel for sjømatnæringene på bekostning av landbasert næringsmiddelproduksjon. Dette er et prinsipp som vi ikke kan akseptere. Argumentet om at sjømatprodukter møter sterkere internasjonal konkurranse holder heller ikke, da den landbruksbaserte næringsmiddelproduksjonen etter hvert står overfor en vanskeligere og mer komplisert internasjonal konkurransesituasjon. WTO-forhandlingene er relativt tydelige på dette punktet.

8.2 Forslag til modell

Vår vurdering:

Departementets "modell" er en fin oversikt over aktuelle gebyrer og avgifter som tenkes videreført. En modell må i denne sammenheng inneholde kvantitative beregninger for å kunne vurderes.

Kolonnen "Innkrevingsledd" er vanskelig å forstå:

- *Hvorfor skilles det mellom "produsenter/importør" og "produsent"?*
- *Skal for eksempel bare norske produsenter belastes hvor det står "produsent"?*
- *Hva er forskjellen på "virksomhet" og "produsent/importør"?*
- *Skal ikke varer som går direkte fra produsent til butikk belastes kontrollavgift for matproduksjon (differensiering mellom grossist og produsent)?*

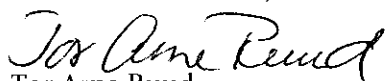
KOMMENTARER TIL FORSLAG TIL BESTEMMELSE I NY MATLOV (KAP 9)

Lovteksten er svært ensidig formulert. Vi finner ikke ett punkt som sikrer brukerne sine interesser.

Vår vurdering:

Lovteksten bør også formulere hvilke begrensninger Kongen har for å pålegge brukerne gebyrer og avgifter. Det kan gjøres ved å legge til formuleringer som for eksempel ".....når det er en entydig og klar sammenheng mellom kostnadene og tjenesten overfor brukerne".

Med vennlig hilsen
FAGSENERET for kjøtt

Tor Arne Ruud
Direktør

Ole Alvseike
seksjonssjef